

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 508/2025-43

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej LALINSKÝ ADVOKÁT s.r.o., Kálov 53/23-2, Žilina, proti uzneseniu Okresného súdu Žilina č. k. 2C/54/2022-350 zo 16. mája 2025 takto

rozhodol:

1. Uznesením Okresného súdu Žilina č. k. 2C/54/2022-350 zo 16. mája 2025 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Okresného súdu Žilina č. k. 2C/54/2022-350 zo 16. mája 2025 **zrušuje a vec vracia** Okresnému súdu Žilina na ďalšie konanie.
3. Okresný súd Žilina **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **1423,75 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 18. júla 2025 (v znení jej doplnenia doručeného ústavnému súdu 10. októbra 2025), prijatou na ďalšie konanie v celom rozsahu uznesením ústavného súdu č. k. I. ÚS 508/2025-18 z 3. septembra 2025, domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením

okresného súdu o zamietnutí návrhu sťažovateľky (žalobkyne) na odpustenie zmeškania lehoty, ktoré navrhuje zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou proti žalovaným domáhala zaplata 15 000 eur. Uznesením okresného súdu č. k. 2C/54/2022-325 z 15. októbra 2024 došlo na základe zhodného návrhu oboch strán sporu k prerušeniu konania.

3. Uznesením č. k. 2C/54/2022-328 zo 6. mája 2025 okresný súd konanie zastavil z dôvodu, že žiadna zo strán nepodala návrh na pokračovanie podľa § 163 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), ktoré bolo potvrdené uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9Co/121/2025 z 23. septembra 2025.

4. Sťažovateľka doručila 13. mája 2025 návrh na odpustenie zmeškania lehoty spolu s návrhom na pokračovanie v konaní, ktoré odôvodnila tým, že posledný deň lehoty na podanie návrhu na pokračovanie v konaní (2. máj 2025) postihlo jej právneho zástupcu náhle a nepredvídateľné ochorenie – obličková kolika. Túto skutočnosť osvedčila lekárskou správou z 2. mája 2025, z ktorej vyplynulo, že právnenému zástupcovi sťažovateľky bol nariadený pokojový režim vylučujúci možnosť splniť si akékoľvek pracovné povinnosti.

5. Ústavná sťažnosť smeruje proti uzneseniu, ktorým súd návrh sťažovateľky na odpustenie zmeškania lehoty podľa § 122 CSP zamietol, konštatujúc nespĺnenie podmienky ospravedlniteľného dôvodu, pre ktorý sťažovateľka zmeškala lehotu na podanie návrhu na pokračovanie v konaní. Súd uviedol, že právnym zástupcom žalobkyne tvrdené a preukázané ochorenie nebolo také náhle a celodenné ochorenie, ktoré by vylučovalo právneho zástupcu sťažovateľky z vykonania úkonu (v priebehu celého dňa v posledný deň lehoty), a tým by odôvodňovalo ospravedlnenie zmeškania lehoty. Uvádzaný dôvod súd nevyhodnotil ako ospravedlniteľný, keď strany mali v konaní 6-mesačnú lehotu na podanie návrhu na pokračovanie v konaní a túto nevyužili.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti poukazuje na viaceré závery napadnutého uznesenia okresného súdu, ktoré nepovažuje za racionálne, prijateľné, spravodlivé a ani presvedčivé. Osobitnú pozornosť venuje opísaniu skutočností odôvodňujúcich arbitrárnosť záveru súdu o nutnom zlepšení zdravotného stavu jej právneho zástupcu 2. mája 2025, a to len na základe skutočnosti, že ako doklad o jeho nepriaznivom zdravotnom stave predložila len jednu lekársku správu bez predloženia ďalšej lekárskej správy z toho istého či dokonca neskoršieho dňa. V tejto súvislosti vyzdvihla logický predpoklad, že vecno-právny význam majú skutočnosti (aj listinné dôkazy) z obdobia plynutia lehoty na podanie návrhu na pokračovanie v konaní, a nie tie, ktoré sa udiali „neskôr“. Ďalej zastáva názor, že okresný súd arbitrárne spochybnil závery lekárky v lekárskej správe z 2. mája 2025 k nariadenému spôsobu liečby jej právneho zástupcu. Zásadne trvá na tom, že pokiaľ advokátov zdravotný stav neumožňuje preukázateľné plnenie pracovných povinností, tak nie je schopný vydať ani poverenie koncipientovi na vykonanie právneho úkonu. V súvislosti s polemikou o závere súdu pojednávajúceho o možnosti podať návrh na pokračovanie v prerušenom konaní skôr než v posledný deň lehoty poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej

republiky sp. zn. 4Cdo/73/2018 z 21. júna 2018, podľa ktorého by prijatím tohto názoru nedôvodne dochádzalo k „skráteniu“ lehoty na podanie opravného prostriedku.

7. Sťažovateľka rozširuje svoju argumentáciu v doplnení ústavnej sťažnosti poukazom na strohú argumentáciu a nevysporiadanie sa s odvolacími námietkami v doplnení odvolania (z 9. júna 2025) v uznesení odvolacieho súdu potvrdzujúceho zastavenie konania (por. bod 3 tohto nálezu, *pozn.*). V tejto súvislosti vysvetľuje dôvody, pre ktoré nepredložila ďalšiu lekársku správu z 5. mája 2025, tentokrát už zo špecializovanej ambulancie, preukazujúcu nezlepšenie zdravotného stavu právneho zástupcu sťažovateľky. K tomu uvádza, že už nemá k dispozícii žiadny právny prostriedok nápravy, ktorým by mohla zvrátiť zastavenie konania pred okresným súdom, okrem podanej ústavnej sťažnosti.

III.

Vyjadrenie okresného súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

8. V mene okresného súdu sa vyjadrila podpredsedníčka okresného súdu prípisom sp. zn. 1SprS/143/2025 z 24. septembra 2025 a oznámila, že sa v celom rozsahu pridržiava pripojeného vyjadrenia zákonnej sudkyne.

9. Poukazujúc na procesné súvislosti v danom konaní (podanie odvolania sťažovateľkou proti uzneseniu o zastavení konania), súd argumentuje tým, že v dôsledku sťažovateľkou zvoleného postupu dochádza k dvojitému prieskumu totožného rozhodnutia. Zastáva názor, že podanie ústavnej sťažnosti je pred rozhodnutím odvolacieho súdu predčasné.

10. K samotným dôvodom ústavnej sťažnosti ďalej vysvetľuje, že sťažovateľka nepreukázala tvrdenie o takom zdravotnom stave jej právneho zástupcu v posledný deň lehoty, pre ktorý by nebol schopný plniť pracovné povinnosti. Neobstojí ani tvrdenie, že koncipient právneho zástupcu sťažovateľky nemohol uskutočniť takýto úkon. Podľa príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku by súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľky na predloženie poverenia k podaniu doručeného do spisu, podpísaného inou osobou z advokátskej kancelárie. K tomu uvádza, že v čase vydania napadnutého uznesenia bolo predložené jediné lekárske potvrdenie, z ktorého záverov *a contrario* vyplýva zlepšenie zdravotného stavu, čomu by zodpovedala schopnosť podať aj ústny pokyn koncipientov na podanie predmetného návrhu. Aj strana v konaní zastúpená advokátom môže sama v konaní vykonávať úkony a v predmetnom prípade bolo aj jej oprávnením podať návrh na pokračovanie v konaní. Bez dostatočne preukázaných dôvodov na odpustenie zmeškania lehoty v čase rozhodovania by súd znevýhodňoval druhú stranu v konaní, čo je v zásade neprípustná situácia. S poukazom na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/73/2018 uvádza, že z napadnutého uznesenia nevyplývala povinnosť sťažovateľky podať návrh na pokračovanie skôr ako v posledný deň lehoty. Súd len poukázal na protichodné tvrdenia právneho zástupcu sťažovateľky o tom, že návrh nemohol byť podaný skôr, keď medzi stranami prebiehali rokovania.

III.2. Vyjadrenie zúčastnených osôb:

11. Zúčastnené osoby, ktorými sú [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], v procesnom postavení žalovaných nevyužili svoje právo vyjadriť sa k ústavnej sťažnosti.

III.3. Replika sťažovateľky:

12. Sťažovateľka využila svoje právo vyjadriť sa k vyjadreniu okresného súdu pod sp. zn. 1SprS/143/2025 z 24. septembra 2025 v konaní pred ústavným súdom.

12.1. Svoj nesúhlas k tvrdeniu súdu o dvojitom prieskume totožného rozhodnutia (pred odvolacím súdom a ústavným súdom) odôvodňuje najmä tým, že odvolanie a ústavná sťažnosť sa týkajú prieskumu odlišných rozhodnutí okresného súdu. Súčasne podčiarkuje svoju snahu o využitie všetkých právnych prostriedkov nápravy, ktoré mala v tom čase k dispozícii na účely zvrátenia stavu konania na okresnom súde, ako aj viazanosť zákonnou lehotou na podanie ústavnej sťažnosti.

12.2. Proti záveru súdu o zlepšení zdravotného stavu advokáta sťažovateľky v posledný deň lehoty, ktorý sťažovateľka považuje za arbitrárny, argumentuje najmä preukázaním a dôsledným zdôvodnením okolností objektívne znemožňujúcich podať návrh na pokračovanie v prerušenom konaní v zákonnej šesťmesačnej lehote. Zdôrazňuje, že v tomto prípade stačilo preukázať nepriaznivý zdravotný stav právneho zástupcu sťažovateľky v posledný deň lehoty (2. mája 2025) lekárskou správou vystavenou všeobecnou lekárkou z 2. mája 2025 o nemožnosti plniť si pracovné povinnosti. Ošetrojúca lekárnica neuviedla, že urologické vyšetrenie musí právny zástupca sťažovateľky absolvovať rovnaký deň, ale až v prípade nezlepšenia svojho zdravotného stavu. V tomto smere poukazuje aj na lekársku správu z urologickej ambulancie z 5. mája 2025, podľa ktorej k zlepšeniu zdravotného stavu advokáta sťažovateľky nedošlo. Podľa názoru sťažovateľky nemožno prijať záver okresného súdu, že ak nebol ošetrovaný v urologickej ambulancii v daný deň (2. mája 2025), musí vyplynúť, že sa jeho zdravotný stav zlepšil a že mohol podať návrh na pokračovanie v konaní. S odkazom na § 150 ods. 2 CSP tiež tvrdí, že ak súd považoval na dôležité zistenie, či advokát sťažovateľky po ošetrovaní všeobecnou lekárkou navštívil aj urologickú ambulanciu, mohol ju na preukázanie tejto skutočnosti vyzvať.

12.3. Za irelevantnú považuje argumentáciu okresného súdu týkajúcu sa ilustrácie procesného postupu súdu v prípade, ak by návrh na pokračovanie podal koncipient bez poverenia advokáta. K tomu s poukazom na § 16 ods. 2 zákona o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o advokácii“) uvádza, že pokiaľ by koncipient konal bez poverenia advokáta, porušil by posudzovaný zákon nielen koncipient, ale aj advokát. Podľa názoru sťažovateľky by ani dodatočná výzva súdu na predloženie poverenia pre koncipienta nedokázala sanovať porušenie zákona o advokácii. Dodáva, že ani koncipienti nemusia v každom prípade poznať dohody medzi klientom a právnym zástupcom a nemusia mať vôbec vedomosť o potrebe podať návrh na pokračovanie v konaní. Ak mu zdravotný stav nedovoľoval plnenie pracovných povinností, tak nebol schopný ani kontaktovať koncipienta a poverovať ho vykonaním úkonu.

12.4. K tvrdeniu súdu o tom, že strana konania sama mala podať návrh na pokračovanie v konaní, sťažovateľka tvrdí, že má nemeckú štátnu príslušnosť a neovláda slovenský jazyk, čo bolo zohľadnené aj v konaní ustanovením tlmočníka. Pre tento dôvod by nedokázala sama podať návrh na pokračovanie v konaní. Právny zástupca sťažovateľku o svojom zlom zdravotnom stave v posledný deň lehoty ani neinformoval. K tomu uvádza, že pokiaľ by bol schopný informovať

o svojom zdravotnom stave sťažovateľku, za daných okolností by bol schopný kontaktovať aj svojho koncipienta a poveriť ho vykonaním potrebného úkonu.

13. Sťažovateľka v závere svojho vyjadrenia odmieta tvrdenia okresného súdu o nepreukázaní existencie dôvodov na odpustenie zmeškania lehoty podľa § 122 CSP. V dôsledku vydania napadnutého uznesenia došlo k znevýhodneniu sťažovateľky v porovnaní so žalovanými, ktorí v dôsledku procesného postupu okresného súdu stratili akýkoľvek záujem vyriešiť spor mimosúdnu cestou. Sťažovateľka už nemá k dispozícii iné právne prostriedky, ktorými by sa mohla domôcť ochrany svojich práv. Vzhľadom na uvedené navrhuje, aby ústavný súd v celom rozsahu ústavnej sťažnosti vyhovel.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

14. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práva na spravodlivý súdny proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru) uznesením okresného súdu z dôvodu arbitrárneho vyhodnotenia jedného z predpokladov úspešnosti návrhu podľa § 122 CSP, a to ospravedlniteľného dôvodu odpustenia zmeškania lehoty na podanie návrhu na pokračovanie v prerušenom konaní. Pre sťažovateľku má ústavnoprávnu relevanciu tá skutočnosť, že súdny záver o nenaplnení normatívnych predpokladov v § 122 CSP sa priamo negatívne premietol do zániku práva vykonať úkon, na ktorého vykonanie bola lehota určená (§ 163 ods. 2 CSP) a ktorý obligatórne vyústil do zastavenia konania.

15. Ústavný súd už vo svojej predchádzajúcej judikatúre vymedzil účel odpustenia zmeškania lehoty, ktorým je ochrana i advokátom zastúpených strán civilného sporu pred následkami toho, že ich advokát nebude z ospravedlniteľného dôvodu schopný vykonať úkon, ktorý je súčasťou realizácie súdnej ochrany. Aj pri advokátovi môže nastať okolnosť, ktorá bude viesť k jeho vylúčeniu z úkonu, no túto okolnosť bude nevyhnutné objektívne vnímať ako ospravedlniteľnú (III. ÚS 290/2025). V okolnostiach tejto veci je podstatné posúdenie otázky, či lekárske osvedčené ochorenie advokáta sprevádzané akútnymi bolesťami a vysokými teplotami, ku ktorému došlo náhle v posledný deň lehoty na podanie návrhu na pokračovanie v prerušenom konaní, je objektívne ospravedlniteľný dôvod na odpustenie zmeškania lehoty.

16. Z relevantnej časti napadnutého uznesenia možno vyvodiť taký záver okresného súdu, že hoci advokát sťažovateľky ochorel a v čase lekárskeho vyšetrenia v ranných hodinách mal akútne bolesti, mohol si v nevyhnutnom rozsahu plniť svoje pracovné povinnosti. V priamej nadväznosti na to by podľa súdu pracovať nemohol len vtedy, ak by pre pretrvávajúce bolesti v priebehu tohto istého dňa navštívil špecializovanú (urologickú) ambulanciu, prípadne pohotovosť. Je pritom zrejmé, že súd neopatrne relativizuje intenzitu bolesti človeka ako čisto individuálneho a subjektívneho príznaku ochorenia, a to bez toho, aby z prirodzenej ľudskej perspektívy prihliadol na ochorenie ako na bežnú životnú situáciu, obvykle spätú práve s práceneschopnosťou a s nevyhnutnou potrebou ľudového režimu. V kontexte uvedeného sa ústavnému súdu javí kategorická a mechanická požiadavka súdu predložiť ďalšie iné dôkazy na preukázanie intenzity či akútnej samotnej bolesti (v podobe preukázania návštevy špecializovanej ambulancie či pohotovosti) za neprimerane zaťažujúcu a nerešpektujúcu elementárnu podstatu ľudskej dôstojnosti.

17. Ústavný súd preto hodnotí zásadný záver súdu o neospravedlňiteľnom dôvode odpustenia zmeškania lehoty za neodôvodnený ústavne konformnými dôvodmi zodpovedajúcimi špecifikám dotknutého konania. Choroba advokáta, ku ktorej došlo v posledný deň uplynutia lehoty na podanie procesného úkonu a ktorú aj dostatočne preukázal lekárskou správou z 2. mája 2025, je objektívnym a ospravedlňiteľným dôvodom toho, že advokát sťažovateľky ako jej zástupca bol vylúčený z úkonov, ktoré patrili sťažovateľke. V okolnostiach tejto veci neobstojí ani názor súdu, podľa ktorého mohol advokát prostredníctvom svojich koncipientov splniť povinnosť, ktorú zmeškal. Objektívne a ospravedlňiteľne nebol schopný nielen podať návrh na pokračovanie v konaní vo veci sťažovateľky a zároveň nebol schopný ani udeliť pokyn svojim zamestnancom.

18. Ani s tvrdením súdu o predčasnom podaní ústavnej sťažnosti ústavný súd nesúhlasí. Predmetom konania o ústavnej sťažnosti môže byť uznesenie súdu o zamietnutí návrhu na odpustenie zmeškania lehoty (proti ktorému nie je prípustné odvolanie), pričom úlohou ústavného súdu v danom prípade je vyhodnotenie, či súdom zvolenú aplikáciu a interpretáciu § 122 CSP vo veci možno považovať za ústavne konformnú. A to bez ohľadu na to, či súbežne prebieha, alebo už prebehlo konanie o odvolaní proti uzneseniu súdu prvej inštancie o zastavení konania, v ktorom nemá odvolací súd právomoc posudzovať ani revidovať skoršie rozhodnutie súdu o zamietnutí návrhu na odpustenie zmeškania lehoty.

19. V súhrne zistené nedostatky napadnutého uznesenia nie sú len nesprávnym právnym názorom, ale vykazujú znaky aplikačného a interpretačného pochybenia dosahujúceho ústavnú intenzitu so zásahom do označených základných práv. Ústavne nekonformné posúdenie návrhu sťažovateľky v otázke danosti ospravedlňiteľného dôvodu sa dotýka kvality poskytovanej súdnej ochrany a práva na prístup k súdu. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým uznesením, ktorým súd bez náležitého ústavne konformného zdôvodnenia zamietol návrh sťažovateľky na odpustenie zmeškania lehoty na podanie návrhu na pokračovanie v konaní, bolo porušené jej základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

20. Po závere o porušení označených práv sťažovateľky ústavný súd vyhovel požiadavke na zrušenie napadnutého uznesenia a vrátenie veci na ďalšie konanie okresnému súdu podľa § 133 ods. 3 písm. b) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorý bude viazaný právnym názorom ústavného súdu podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde (bod 2 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

21. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania v celkovej sume 1423,75 eur (bod 3 výroku tohto nálezu).

22. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu a z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2025 je 371 eur a hodnota režijného paušálu je 14,84 eur. Sťažovateľke, ktorej právny zástupca je platiteľom dane z pridanej hodnoty,

vznikol nárok na náhradu trov konania za tri úkony právnej služby uskutočnené v roku 2025 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti, replika), čo predstavuje celkom 1423,75 eur.

23. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. novembra 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu